

Om pris og nødvendighet

Det kommer stadig flere henvendelser fra pasienter både til meg privat og til foreningens sekretariat. Mye er av faglig art, men en god del av det som har kommet meg i hende i sommer, handler om priser og om forhold som pasientene ofte synes er urimelige. Og det brukes av og til ganske kraftige uttrykk. Jeg liker dårlig å bli framstilt som leder for «de grådige tannlegene» og liknende kraftsalver. Jeg kan fint leve med enkelt-henvendelser av denne typen, men når det blir mange av dem, blir det verre. Mange av henvendelsene er faktisk ganske reflekterte og bygger på god innsikt i egen sak. Det er altså ikke bare de tradisjonelle deltakerne i klagekoret det er snakk om her.

Det krever stor evne til selvdisiplin og selvjustis for «å holde orden i eget hus», slik professor Ole Berg oppfordret til på Forum for tillitsvalgte for et par år siden. Hittil har vi stort sett klart det på en god måte. Men et økende antall henvendelser fra publikum må tas på alvor. Med dagens kommunikasjonskanaler er det lett også å la slike meningsyttringer komme sentrale helsepolitikere i hende, og det er grunn til bekymring når enkeltpersoner har slike inntrykk av oss tannleger.

For en tid siden var NTF i et møte i Helse- og omsorgsdepartementet, og da var pris et av temaene som ble berørt. Fra departementet ble det fremholdt at prisregulering av tannhelse-tjenester er et tema som slett ikke er lagt bort, selv om det ikke ble fremmet noe slikt forslag i forbindelse med stortingsmeldingen. Bransjen vår lever altså fortsatt under «trusler» om reguleringer. Slike signaler kan vi ikke overse.

Som nordtrønder kan jeg bekrefte at

vår nye helse- og omsorgsminister, Bjarne Håkon Hanssen, ikke er noen politisk lettveker. Statsråden har trolig andre store politiske oppgaver å ta fatt på enn kostnader på tannhelse-tjenester. Men spørsmålet kan komme på den politiske dagsorden fortere enn vi setter pris på. Jeg tør minne om at det er stortingsvalg neste år – og da kan jo alt skje.

Det bør derfor bekymre flere enn oss sentralt i foreningen om priser og behandlingsomfang tar en lite beskjeden retning. I Tidende nr. 7 kunne vi lese en historie om (u)nødvendig behandling som, ifølge innsenderen, ikke er enestående. Skal slike enkeltsaker få ødelegge for alle de medlemmer som opptrer seriøst og samvittighetsfullt? Er det rimelig at overtramp fra noen få skal danne grunnlag for politisk motiverte reguleringer? Kollektiv «avstraffelse» i form av reguleringer vil jo koste for alle parter.

Jeg synes derfor det er på sin plass å minne om NTFs verdier: Høy etisk standard, profesjonalitet og respekt. Vi må vise edruelighet og foreta en grundig totalvurdering før vi gir behandlingsforslag og prisoverslag, uansett om det er den enkelte eller det offentlige som skal dekke kostnadene. Vi må gi skikkelig informasjon og dokumentere overfor pasienten hvorfor prisen blir som den blir. Og når takstene fastsettes, bør prisnivået bygge på realistiske kalkulasjoner og bedriftsmessige vurderinger, gjerne utført sammen med regnskapskyndig eller revisor.

I sommer fikk jeg besøk av en pasient som stolt viste fram sine nye tenner. Ferieturen til Thailand var benyttet til å «krone opp» hele fronten både oppe og nede. Dette er ikke et enkeltstående tilfelle. I etterkant har

jeg sett flere eksempler på folk i mitt nærmiljø som har fått utført omfattende behandling i utlandet. Jeg trodde ikke at «tannturismen» var så omfattende, men nå har dette fenomenet til og med nådd undertegnede. Når pasientene i framtida også kan ta med sine rettigheter fra folketrygden til planlagte behandlingsreiser i utlandet, vil dette utgjøre en reell konkurranse-situasjon som må få betydning når priser skal kalkuleres.

Noen synes kanskje at dette ble vel mye av en moralsk pekefinger. Det er ikke slik det er ment. Og selv om både sekretariatet og jeg trolig ville vært spart for mange henvendelser dersom tannlegestanden hadde vært like flink til å informere som til å forebygge og reparere, så er heller ikke det poenget her. Men det er en oppfordring til alle om å tenke gjennom sine behandlingsmål, sine priser og sin prisinformasjon. Dette må vi være veldig bevisst hvis vi skal klare å demme opp for inngripen fra politikerne i framtida.

Dersom NTF fortsatt skal kunne argumentere troverdig for en videreføring av den tannhelsepolitiske retningen som Stortingsmelding nr 35 har pekt ut, er det viktig at tannlegestanden har tillit i befolkningen. Det kommer ikke av seg selv, men som et resultat av langsiktig innsats over tid. For som generalsekretæren bruker å si: Omdømme bygges i millimeter, men rives i meter. La oss ha det i tankene når vi starter opp etter ferien.

Grunnsekretæren